

PROŠIRENI SAŽETAK

Procjena rizika opskrbe pitkom vodom u području pomorskoga desanta

U ovome radu predložena je metoda za procjenu i upravljanje rizikom opskrbe pitkom vodom u području desantne vojne operacije na primjerima iz vojne povijesti. Desantna operacija jedna je od najrizičnijih vrsta vojne operacije, a opskrba vojnih postrojbi u takvoj operaciji predstavlja kritičnu logističku funkciju o kojoj, u znatnoj mjeri, može ovisiti uspjeh ili neuspjeh vojne operacije. Opskrba pitkom vodom predstavlja vrlo važan segment u cjelokupnoj opskrbi. S obzirom na to da je pitka voda resurs bez kojega se ne može, procjena i upravljanje rizikom opskrbe pitke vode zahtjev je koji se postavlja pred planere i zapovjednika vojne operacije. Procjena i upravljanje rizikom pitke vode područje je interesa i vojne logistike i vojnih geoznanosti. Matrica rizika opskrbe pitkom vodom „alat” je koji može pomoći planerima vojne operacije da realno procijene rizik, odrede razinu upravljanja rizikom (taktička/operativna/strateška) i načine upravljanja tim rizikom. Rizik opskrbe pitkom vodom u području desanta povećava se, odnosno raste kroz vrijeme ako se povećavaju desantne snage u području mostobrana, koji nije provesti vojnu operaciju veliku operativnu osnovicu s koje bi se mogla omogućiti održivost vojne operacije. Takva bi operativna osnovica, uz ostale poželjne karakteristike, trebala imati dovoljnu vodoopskrbnu infrastrukturu ili prirodne izvore pitke vode čija izdašnost može opskrbiti novopristigle snage dovoljnim količinama pitke vode. Primjer za povećavanje vojnih snaga u području mostobrana uz istovremeno nedovoljnu vodoopskrbnu infrastrukturu i prirodne izvore pitke vode jest desantna vojna operacija na Galipolju 1915. godine. Ako procjena rizika pokaže da je rizik opskrbe pitkom vodom u području mostobrana visok, odnosno da je strateški problem, tada takvim rizikom treba upravljati zapovjednik operacije i njegov stožer. Zapovjednik operacije već u fazi planiranja i pripreme operacije treba u strukturi snaga koje će provesti vojnu operaciju uključiti inženjerske postrojbe (infrastrukturnu inženjeriju) koja može popraviti uništenu vodovodnu infrastrukturu ili ako na prostoru desanta nema takve infrastrukture, izraditi bunare za opskrbu pitkom vodom. Isto tako, u planu vojne operacije treba predvidjeti zauzimanje, osiguranje i zadržavanje takve ključne infrastrukture. Proces upravljanja rizikom omogućava razvoj strategije zauzimanja ključnoga zemljišta i postavljanje zadaća logističkim i inženjerskim postrojbama u cilju povećane opskrbe pitkom vodom u području operacije. Ako je rizik opskrbe pitkom vodom umjeren, tada bi njime trebao upravljati glavni logistički časnik operacije, a ako je rizik malen, on bi trebao biti u nadležnosti nižih taktičkih zapovjednika. Kategorija 7 u matrici procjene rizika predstavlja iznimno visok ili neprihvatljiv rizik. Na temelju takve procjene rizika, zapovjednik vojne operacije može promijeniti mjesto iskrcavanja pomorskoga desanta ili otkazati desantnu operaciju.

Ključne riječi:

vojna geografija, vojna geologija, vojna logistika, upravljanje rizikom, opskrba vodom, vojna povijest

Author contribution

All contributions (research, writing of the text, preparing of the figures) go to the author Lieutenant Colonel Marko Zečević, Ph.D.